

- 3) Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van een contractueel beding moet worden uitgegaan van het moment waarop de betrokken overeenkomst is gesloten, rekening houdend met alle omstandigheden waarvan de verkoper op dat moment kennis kon hebben en die gevolgen konden hebben voor de latere uitvoering van die overeenkomst. Het staat aan de verwijzende rechter om — in het licht van alle omstandigheden van het hoofdgeding en rekening houdend met met name de deskundigheid en de kennis van de verkoper, in casu van de bank, met betrekking tot de mogelijke wisselkoersschommelingen en de risico's die inherent zijn aan het aangaan van een lening in vreemde valuta — na te gaan of er sprake is van een verstoring van het evenwicht in de zin van die bepaling.

⁽¹⁾ PB C 243 van 4.7.2016.

Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 20 september 2017 (verzoeken om een prejudiciële beslissing ingediend door de Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha — Spanje) — Elecdey Carcelen SA (C-215/16), Energías Eólicas de Cuenca SA (C-216/16), Iberenova Promociones SAU (C-220/16), Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA (C-221/16)/Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha

(Gevoegde zaken C-215/16, C-216/16, C-220/16 en C-221/16) ⁽¹⁾

[Prejudiciële verwijzing — Milieu — Elektriciteit uit wind — Richtlijn 2009/28/EG — Bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen — Artikel 2, tweede alinea, onder k) — Steunregeling — Artikel 13, lid 1, tweede alinea, onder e) — Administratieve heffingen — Richtlijn 2008/118/EG — Algemene regeling inzake accijns — Artikel 1, lid 2 — Andere indirecte belastingen met specifieke doeleinden — Richtlijn 2003/96/EG — Belasting van energieproducten en elektriciteit — Artikel 4 — Minimumbelasting op energie — Heffing op windgeneratoren bestemd voor het opwekken van elektriciteit]

(2017/C 382/25)

Procestaal: Spaans

Verwijzende rechter

Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partijen: Elecdey Carcelen SA (C-215/16), Energías Eólicas de Cuenca SA (C-216/16), Iberenova Promociones SAU (C-220/16), Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA (C-221/16)

Verwerende partij: Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha

Dictum

- 1) Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van richtlijn 2001/77/EG en richtlijn 2003/30/EG, in het bijzonder artikel 2, tweede alinea, onder k), en artikel 13, lid 1, tweede alinea, onder e), ervan, moet aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staat aan een nationale wettelijke regeling als die in de hoofdgedingen, die voorziet in de inning van een heffing op windgeneratoren bestemd voor het opwekken van elektriciteit.

- 2) Artikel 4 van richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een nationale wettelijke regeling als die in de hoofdingen, die voorziet in de inning van een heffing op windgeneratoren bestemd voor het opwekken van elektriciteit, aangezien bij die heffing geen sprake is van de heffing van belasting op energieproducten of elektriciteit in de zin van artikel 1 en artikel 2, leden 1 en 2, van deze richtlijn en zij dus niet binnen de werkingssfeer van die richtlijn valt.
- 3) Artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118/EG van de Raad van 16 december 2008 houdende een algemene regeling inzake accijns en houdende intrekking van richtlijn 92/12/EEG moet aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een nationale wettelijke regeling als die in de hoofdingen, die voorziet in de inning van een heffing op windgeneratoren bestemd voor het opwekken van elektriciteit, aangezien die heffing geen belasting op het verbruik van energieproducten of elektriciteit vormt en dus niet binnen de werkingssfeer van die richtlijn valt.

⁽¹⁾ PB C 243 van 4.7.2016.

Arrest van het Hof (Eerste kamer) van 14 september 2017 (verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Consiglio di Stato — Italië) — Casertana Costruzioni Srl/Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti — Provveditorato Interregionale per le opere pubbliche della Campania e del Molise, Agenzia Regionale Campana per la Difesa del Suolo — A.R.CA.DI.S.

(Zaak C-223/16) ⁽¹⁾

(Prejudiciële verwijzing — Richtlijn 2004/18/EG — Artikel 47, lid 2, en artikel 48, lid 3 — Inschrijver die zich beroept op de draagkracht van andere entiteiten om te voldoen aan de vereisten van de aanbestedende dienst — Verlies door die entiteiten van de vereiste draagkracht — Nationale wettelijke regeling die voorziet in de uitsluiting van de inschrijver van de aanbesteding en in de gunning van de opdracht aan een concurrent)

(2017/C 382/26)

Procestaal: Italiaans

Verwijzende rechter

Consiglio di Stato

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Casertana Costruzioni Srl

Verwerende partijen: Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti — Provveditorato Interregionale per le opere pubbliche della Campania e del Molise, Agenzia Regionale Campana per la Difesa del Suolo — A.R.CA.DI.S.

in tegenwoordigheid van: Consorzio Stabile Infratech, W.E.E. Water Environment Energy SpA, Massimo Fontana, Studio Tecnico Associato Thinkd, Claudio Della Rocca, Nicola Maione, Vittorio Ciotola, Fin.Se.Co. SpA, Edilgen SpA, Site Srl